

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
	«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

Рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Маркетинг</i>
Факультет	<i>Економічний</i>
Кафедра	<i>Економіки та фінансів</i>
Семестр	<i>2</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.держ.упр., доцент Ліщук Н.В.</i>
Контактна інформація	<i>n.v.lishchuk@gmail.com</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Аналітичні засади сучасного економічного мислення повинні ґрунтуватись на цілісному уявленні про взаємообумовленість галузевого та територіального розвитку, взаємозв'язок економічного зростання та територіальної організації продуктивних сил. Знання закономірностей регіонального розвитку та принципів його регулювання роблять можливим підвищення ефективності функціонування господарських структур, відтак вивчення підвалин регіональної економіки окрім теоретичного, має важливе практичне значення.</p>
Мета та цілі	<p>Метою вивчення дисципліни є формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасним станом регіонального розвитку економіки та територіальної і галузевої структурою господарського комплексу та здобувають навички обирати оптимальний варіант розміщення продуктивних сил з урахуванням конкретної виробничої та екологічної ситуації.</p> <p>Основними завданнями дисципліни є: засвоєння теорії розміщення продуктивних сил, регіональної економіки та регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її економічних районів, формування у них умінь і практичних навичок при вирішенні практичних питань стосовно розміщення продуктивних сил, з урахуванням демографічних, соціальних, економічних та екологічних факторів.</p>
Результати навчання	<p>Результатом вивчення дисципліни має стати засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну й галузеву</p>

	структуру господарського комплексу України та її регіонів; об'єктивну необхідність раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни. Здатність здійснювати аналіз та прогнозування регіональних ринкових процесів і розробляти маркетингові рішення, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності регіонального бізнесу в сучасних умовах.
Soft skills	Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: лідерство, вміння працювати в критичних умовах, здатність логічно й системно мислити, креативність, ефективний обмін інформацією між людьми, об'єднаними спільними професійними інтересами, правова, політична, громадські соціальні навички, медіаграмотність тощо.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Економічна теорія», «Економічна статистика».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни «Регіональна економіка».	Сутність поняття «регіональна економіка». Теоретико-методологічні основи регіональної економіки. Місце дисципліни в системі наукових знань. Зв'язок дисципліни з соціально-економічною географією, розміщенням продуктивних сил і регіональною економікою, макроекономікою, мікроекономікою, соціально-економічною статистикою, фінансами та іншими науками які вивчають економіку в різних аспектах. Головні завдання дисципліни. Значення дисципліни в професійній підготовці економістів.	Опорний конспект, Вивчення основних визначень і термінів. Перевірка індивідуального завдання.	4
Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів	Зміст поняття «продуктивні сили», поняття «розміщення продуктивних сил» і поняття «територіальна організація продуктивних сил». Територіальний поділ праці і розміщення продуктивних сил. Концепція факторів розміщення продуктивних сил як одна з фундаментальних у даному курсі. Фактори (чинники) як рушійні сили, першопричини будь-яких процесів. Сучасні інтеграційні процеси, вирівнювання ступенів економічного і соціального розвитку окремих регіонів. Коротка характеристика закономірностей розміщення продуктивних сил. Поняття про принципи розміщення продуктивних сил.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання	5
Тема 3. Регіон у системі територіального поділу праці	Господарство країни як складна економічна, соціальна, екологічна система. Сутність формування «соціально-економічного простору», «економічного простору». Сутність поняття «регіон», місце регіону в економічному просторі, однорідні (гомогенні), вузлові регіони.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, тести	4

	Структуру регіону як таксону (ядро), периферія. Комплексний розвиток регіону. Галузева і територіальна структура регіону.		
Тема 4. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах	Загальні риси господарського комплексу України. Економіка країни як єдиний господарський комплекс. Поняття, сутність та складові виробничого комплексу та його інфраструктури. Виробничий комплекс як складова частина національної економіки, структура виробничого комплексу, виробничий комплекс як складова сфери виробництва товарів і послуг (промисловість, сільське господарство, а також виробнича інфраструктура). Роль науково-інформаційних галузей у виробничій інфраструктурі, роль технополісів, складові виробничої інфраструктури (будівельний комплекс, транспортний комплекс, зв'язок).	Конспектування тематичного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усне опитування	6
Тема 5. Природний та трудовресурсний потенціал України. Природно ресурсний потенціал і його структура.	Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах та ступінь забезпечення власних потреб. Характеристика мінеральних, земельних, водних, біологічних, рекреаційних та інших ресурсів. Економічна доцільність освоєння окремих видів природних ресурсів при сучасному рівні розвитку продуктивних сил. Проблеми розширеного відтворення населення на сучасному етапі розвитку продуктивних сил. Формування нової соціальної структури населення. Міграція населення та її види. Регіональні особливості та відмінності у рівні життя населення. Регулювання регіональних ринків праці. Проблеми безробіття в Україні..	Складання презентації за темою, підготовка до практичного заняття, тести	6
Тема 6. Економічне районування та територіальна організація господарства	Економічне районування як науковий метод територіальної організації господарства. Визначення економічного районування, рівні економічного районування. Територіальний поділ та інтеграція праці – основа формування економічних районів. Поняття про економічний район, як територіальну підсистему національного комплексу першого рангу і спеціалізацією загальнодержавного значення. Головні ознаки району.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	5
Тема 7. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики	Визначення регіональної політики, регіонально-економічної політики. Основні напрями регіональної економічної політики. Концепція державної регіональної політики. Аспекти регіональної економічної політики. Цілі і завдання державної регіональної фінансової політики вертикальні й горизонтальні фіскальні дисбаланси. Об'єкти та суб'єкти регіональної	Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання (1 на вибір) підготовка до	5

	економічної політики. Складові елементи механізму реалізації регіональної економічної політики: законодавчо-нормативна база, бюджетно-фінансове регулювання, вільні економічні зони, транскордонне співробітництво. Правові, економічні, адміністративні методи регіональної економічної політики.	практичного заняття	
Тема 8. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення	Об'єктивний характер формування міжгалузевих комплексів. Міжгалузеві комплекси – поєднання галузей за певною метою. Характеристика міжгалузевих комплексів: агропромисловий: роль комплексу в господарстві країни та його структура, галузі комплексу як фактор районування, їх вплив на розвиток та територіальну організацію господарства; вплив науково-технічного прогресу на розвиток і розміщення міжгалузевих комплексів України; розміщення галузей комплексу та їх коротка характеристика, машинобудівний, лісовиробничий, металургійний, хімічний, будівельний, паливно-енергетичний, транспортний, водогосподарський, комплекс по виробництву непродовольчих товарів народного споживання, еколого-економічний, соціальний комплекс, рекреаційний, науковий.	Презентація основних положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	5
Тема 9. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем	Етапи соціально-економічного розвитку. Два підходи до оцінки періодизації суспільного розвитку: цивілізаційний, формаційний. Суспільно-економічна формація в розумінні прибічників формаційного підходу. Характерні особливості протікання процесів регіоналізації в Україні, їх етапність (перший період, другий тощо). Основні позитивні зрушення які відбулися в економіці регіонів (адаптація до нових економічних умов, зростання випуску продукції в галузях машинобудування, металургії, деревообробної галузі).	Усне опитування, перевірка індивідуального завдання.	5
Тема 10. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку	Підходи до економічного та соціально-економічного районування в Україні. Проблемність районування України. Районування України за сучасними відомими українськими вченими. Аналіз існуючих схем районування України. Особливості сучасної регіональної організації продуктивних сил України. Місце і спеціалізація економічних районів у системі територіального поділу праці. Комплексний соціально-економічний розвиток територій в умовах ринкових відносин.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття,	5

	Збільшення внеску кожного регіону в розвиток господарства країни.		
Тема 11. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури	Міжнародні (зовнішні) зв'язки як взаємообмін однієї країни з іншими країнами світу енергією, інформацією та іншими продуктами економічної діяльності, а також як всі види співпраці (політичної, економічної, неформальної тощо) і особисті контакти громадян. Структура міжнародних (зовнішніх) зв'язків. Політичні зв'язки. Характер і напрямки зовнішньоекономічної діяльності держави. Місце України у світовому поділу територіальному поділі праці. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України.	Експрес опитування, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	5
Тема 12. Фактори сталого розвитку продуктивних сил	Сталий розвиток суспільства та його екологічна, економічна та соціальна складові. Стратегія сталого розвитку України. Зростання масштабів виробництва та його вплив на навколишнє середовище. Промисловий комплекс і проблеми раціонального природокористування. Екологічні проблеми теплової, атомної та гідроенергетики, чорної та кольорової металургії, видобувної, хімічної і нафтохімічної промисловості та промисловості будівельних матеріалів. Особливості впливу агропромислового комплексу на навколишнє середовище. Транспортна система як джерело забруднення навколишнього середовища. Економічна оцінка природних ресурсів. Теоретичні основи економічної оцінки природних ресурсів	Експрес опитування, перевірка виконаних завдань на практичне заняття, тести.	5

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бутко М. П. Регіональна економіка в модернізаційному форматі. Навчальний посібник. Центр учбової літератури, 2020. 432 с.
2. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. К.: 2017. 119 с.
3. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
4. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.
5. Завадських Г. М., Педченко Г. П., Тебенко В.М. Регіональна економіка: курс лекцій. – Мелітополь: Люкс, 2020. – 168 с.
6. Завадських Г.М. Регіональна економіка: Навч. посібн.– Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 556 с.

7. Олійник Т.Г., Мельник І.О., Горобченко О.А. Регіональна економіка : курс лекцій. – Николаїв : МНАУ, 2017. – 119 с
8. Регіональна економіка : навчальний посібник / Б. Ф. Заблоцький. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів : “Новий Світ-2000”, 2025. – 546 с.
9. Соляр В.В., Анісімова О.В. Регіональна економіка: тренінг курс: Навчально-методичний посібник. - Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 173с.
10. Ліщук Н.В., Зінчук А.С., Федій О.А. Вплив глобалізації на регіональну економіку: виклики та можливості // Ефективна економіка. 2024. No 5. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.84> .
11. Рожі І., Ліщук Н., Герасименко О. Регіональна диференціація економічного розвитку в Україні: аналіз причин та вплив на соціальні процеси Актуальні питання у сучасній науці, серія «Економіка» // № 12(30). 2024. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-173-188](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-173-188).

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти повинен відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-6)	30
Змістовий модуль 2 (Теми 7-12)	30
Підсумковий контроль – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	добре
64-73	D	задовільно

60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни